



Herman van der Meiden put troost uit een uitspraak van de Arie van der Hek en dat siert hem. Het zou mij niets verbazen als dit voor het eerst van zijn leven is dat hij troost put uit de woorden van een sociaal-democraat, die dan wel Thorbecke citeert, maar toch. Ik loop zelf ook al een tijd rond met de gedachte om over het onderwerp wat te schrijven. De markt, de overheid en het bos, zoiets, en dit is nu een mooie aanleiding.

Ik ben het overigens met Herman eens dat er een aantal taken is dat tot die van de overheid behoort. Onderwijs, gezondheidszorg, politie en justitie, defensie, het milieu, bos en natuur maar ook het loods- en ijkwezen en nog zo wat. Van doorgeschooten marktdenken is bij voorbeeld in mijn ogen sprake wanneer je een overheidsbedrijf privatiseert op een markt waar het bedrijf een monopoliepositie heeft en naar alle verwachtingen zal behouden. De Nederlandse Spoorwegen -ik kom nu maar even met iets wat mij al jaren lang persoonlijk dwars zit- zijn daar een voorbeeld van. Hun beste klanten, de mensen met een jaarkaart, pes-

De markt, de overheid en het bos

ten ze het hardst omdat die vooral in de spits in de trein zitten. Krommer denken bestaat niet en zou ook niet voorkomen als er sprake was van een gezonde concurrentiepositie. Die is er niet en die komt er ook niet want het merendeel van de reizigers maakt nu eenmaal in de spits van het spoor gebruik.

De vraag is dus hoe de overheid dat zou moeten aanpakken. Het subsidiestelsel is traditioneel een van de belangrijke instrumenten om ervoor te zorgen dat met name particulieren een bijdrage leveren aan de instandhouding van bos en natuur, want daar wil ik het nu verder alleen over hebben.

Zo lang als ik op dit beleidsterrein bezig ben hoor ik dat de particuliere boseigenaar een misdeelde is die veel te weinig van de overheid krijgt en daarvoor beslist niet het bos kan onderhouden zoals dat zou moeten. Volgens de beginselen van duurzaam beheer bij voorbeeld.

Het Bosschap staat altijd voorop om de zorgen van de kleine boseigenaren onder de aandacht te brengen. Samenwerkingsverbanden zorgen er ongetwijfeld voor dat boseigenaren nog een beetje lucht krijgen om adem te halen, maar de wat huilerige roep om meer subsidie kun je op een willekeurige stille zomervond in het bos nog lang in de verte horen na echoën.

Heel lang geleden toen er nog geen sprake was van een terugtrekkende overheid, maar toen het bos samen met de andere gronden nog tot de marken en wat dies meer zij behoorde, was er in economische zin heel veel aan

de hand maar het had niets met de eigendomsvorm van het bos te maken. Dat werd pas een probleem toen de adel onder het mom van "wij-kunnen-dit-veel-beter-dan-jullie-af" het land inpikten om er te kunnen jagen. Ik geef nu misschien een iets te versimpeld beeld van de geschiedenis, maar zo ongeveer is het toch gegaan.

Misschien moeten we terug naar de situatie dat het bos eigendom was van wat we nu de gemeentes noemen, ook een soort overheid tenslotte: communaal bos dus. Geen gelazer met successierechten, de optimale kans voor bemoeienis door de lokale bevolking. En geen doorgeschooten marktdenken, waarbij de boseigenaren en hun veretegenwoordigers beweren dat in Nederland de economische functie van het bos nog steeds een belangrijke is.

Voorwaarde is een goeie, eenvoudige Boswet, zo een als we hebben. Alleen zal die op rijksniveau gecontroleerd moeten worden. Wat de rol van de provincies in deze zou moeten zijn, kan ik even niet bedenken.

Ik gun iedere particuliere boseigenaar zijn bos. Maar dit is een tijd dat hij zijn eigen boontjes zal moeten doppen. Die tijd, bijvoorbeeld ook van een complete beleidsdirectie ondersteund door een proefstation en voorlichters die hun diensten gratis verlenen, alleen maar voor de sector, en de tijd van subsidies is voorbij.

Een tikkeltje te bot? Mogelijk. Maar zachte heelmeeesters, dat is ook niks.